

Dato: 24.10.2019
Vår ref.: 19-659
Deres ref.: 18/1874

Høringssvar - forslag om gjennomføring av EUs tjenstepensjonsdirektiv (IORP II)

Det vises til Finanstilsynets høringsnotat av 24. juni 2019 med forslag til endringer i finansforetaksloven og forsikringsvirksomhetsloven med tilhørende forskrifter mv for å gjennomføre direktiv (EU) 2016/2341 om virksomheten til og tilsynet med tjenstepensjonsforetak (IORP II).

Våre kommentarer knytter seg til forslagene generelt, samt til informasjonskrav i kapittel 14 i høringsnotatet som gjelder livsforsikringsforetak spesielt. I tillegg kommenteres kort høringsnotatets kapittel 5 om grensekryssende overdragelser. Storebrand støtter ikke dette høringssvaret og vil sende et eget høringssvar.

1. Høringsnotatets kapittel 3 - Direktivets virkeområdet

Direktivet gjelder etter sin ordlyd kun for pensjonsforetak. Tilsynet viser til at forsikringsavtaleloven og pensjonslovene (foretakspensjonsloven, innskuddspensjonsloven og tjenstepensjonsloven) dekker de fleste av direktivets krav til generell informasjon til medlemmer. Finanstilsynet forslår allikevel at direktivets regler om informasjonskrav også gjøres gjeldende overfor livsforsikringsforetak.

Finans Norge er generelt positive til mest mulig like rammevilkår for konkurrenter, men vil overordnet påpeke at Finanstilsynet ikke har utredet alle konsekvenser av å gjøre deler av direktivet gjeldende for livsforsikringsforetak.

2. Høringsnotatets kapittel 14 – Informasjonsplikter

De foreslåtte informasjonspliktene i ny § 3-23a i forsikringsvirksomhetsloven med tilhørende ny forskriftsbestemmelse i § 8-7, synes ikke å være tilstrekkelig vurdert opp mot et fullstendig bilde av gjeldende informasjonsplikter.

Blant annet er informasjonspliktene i høringsnotatet ikke vurdert opp mot nye regler i høring av mars 2018 om endringer i forsikringsavtalelovens §§ 1-3, 1-8 og 1-9 hvor det foreslås nye bevisbyrde- og erstatningsregler for plikter for selskapene. Forslagene til informasjonsplikter for egen pensjonskonto i Prop. 40 L (2018-2019) er heller ikke omtalt. Videre er det i forsikringsvirksomhetsloven § 4-16 gitt særlige opplysningsplikter for leverandører av kommunale tjenstepensjonsordninger, som vi heller ikke kan se er vurdert i forslaget.

Forslag til nye plikter til informasjon bidrar til at et allerede uoversiktlig landskap av slike regler blir enda mer uoversiktlig. Dette er krevende for leverandørene, men det blir også vanskeligere for kundene å vite hva man har krav på av informasjon.

Informasjonspliktene som foreslås innført vil særlig få konsekvenser for kommunale tjenstepensjonsordninger (samt private ordninger utenfor pensjonslovene som pensjonsforetak kan tilby innenfor sin konsesjon). Dette fordi tjenstepensjonslovene allerede pålegger arbeidsgivere tilsvarende informasjonsplikt.

3. Krav til Pensjonsoversikt – særlig om kommunale tjenstepensjonsordninger

Som nevnt mener vi at gjeldende informasjonskrav for leverandører av kommunal tjenstepensjon ikke syntes å være tilstrekkelig vurdert i høringsnotatet. Det er videre slik at de spesifikke kravene til informasjon som fremkommer av forslaget til forskrift til forsikringsvirksomhetsloven ikke er særlig treffende for kommunale tjenstepensjonsordninger. Det vil blant annet være umulig å gi «*forventet fremtidig nivå på medlemmets pensjon basert på medlemmets antatte pensjonsalder*» på et individuelt nivå. Dette fordi forventet fremtidig pensjon fra en offentlig tjenstepensjonsordning som kjent beror på den enkeltes medlemstid i *alle offentlige tjenstepensjonsordninger* underlagt overføringsavtalen. En slik samlet oversikt har ikke leverandørene per i dag før på pensjoneringstidspunktet. Innenfor dagens bruttopensjonsmodell er beregningen av fremtidig tjenstepensjon også avhengig av kjennskap til sluttlønn og det enkelte medlems pensjon fra folketrygden. Beregning av fremtidig pensjon fra påslagsmodellen som innføres for alle som er født i 1963 eller senere fra 1.1.2020, er avhengig av kriterier knyttet både til valgt uttakstidspunkt og fremtidig inntekt. Tjenstepensjonsleverandørene vil kunne gi generelle prognoser for pensjon som bygger på valgte forutsetninger, men disse vil ikke gi slik individuell informasjon som må kunne forventes av en pensjonsoversikt som skal sendes det enkelte medlem.

Finans Norge ber om at Finansdepartementet vurderer direktivets adgang til å gjøre nasjonale tilpasninger av bestemmelsen slik at pliktene samsvarer med tjenstepensjonsproduktets art.

Selv om det ikke er drøftet i høringsnotatet legger vi til grunn at kravet om en individuell/tilpasset prognose for det enkelte medlems fremtidige pensjon kan tilfredsstilles gjennom henvisning til en prognoseberegning på innlogget område på leverandørens hjemmeside (pensjonskalkulatorer). Gjennom slike pensjonskalkulatorer vil det kunne gis sikrere prognoser gitt det enkelte medlems valg mv. og den informasjonen leverandørene har om det enkelte medlem. Dersom det ikke gis adgang til å anvende individuelle kriterier satt av medlemmet, vil en prognose gi misvisende informasjon, stikk i strid med formålet med regelen.

4. Informasjon om virksomheten

Kravet om å gi medlemmet informasjon om foretakets virksomhet og kapitalforvaltning synes å være begrunnet i at medlemmer i pensjonsordninger som forvaltes av en pensjonskasse bør gis innsikt i forhold av betydning for kassen og sponsors solvens. Det synes mindre relevant å gi medlemmet slike opplysninger med de kapitalkravene som gjelder for norske leverandører, og særlig gjelder dette for pensjonskasser og livsforsikringsforetak som leverer offentlig tjenstepensjon. Det kan også stilles spørsmål med hvilken verdi dette gir det enkelte medlem, all den tid kapitalforvaltningen i foretak med offentlig tjenstepensjon ikke påvirker medlemmenes ytelser som er garantert. Behovet for slik informasjon bør derfor utredes nærmere før et slikt forslag foreslås videre.

5. Høringsnotatets kapittel 5 - Grensekryssende overdragelser

Fra 1. januar 2019 ble norske pensjonskasser underlagt nye kapitalkrav basert på EU-regelverket Solvens II som gjelder for forsikringsforetak, etter forslag fra Finanstilsynet. Bakgrunnen for å innføre særnorske krav var at Finanstilsynet vurderte det som nødvendig å styrke soliditetsregelverket for pensjonskasser, samtidig som det syntes avklart at det ikke vil innføres nye felleseuropeiske kapitalkrav for pensjonskasser i løpet av de nærmeste årene.

Innføringen av risikobaserte kapitalkrav sikrer at pensjonskasser, på samme måte som livsforsikringsselskaper, er underlagt et solvenskapitalkrav som på en tilfredsstillende måte ivaretar hensynet til de forsikredes interesser. Det sikrer også likebehandling av pensjonskassene og livsforsikringsselskapene i Norge, ut fra reguleringsprinsippet om at likeartet virksomhet skal reguleres likt, herunder at lik risiko skal møtes med samme type kapitalkrav.

Av IORP II-direktivets artikkel 12 nr. 1 følger at et tjenstepensjonsforetak helt eller delvis kan overdra en pensjonsordnings forpliktelser med tilhørende avsetninger og andre forpliktelser og rettigheter med tilhørende eiendeler til et mottakende tjenstepensjonsforetak. Det er hjemstaten til mottakende pensjonsforetak som skal gi

tillatelse til en grensekryssende overdragelse. Direktivets bestemmelser om grensekryssende overdragelser av pensjonsordninger er nye, og krever tilpasninger i norsk rett.

Finanstilsynet peker i høringsnotatet på at ettersom solvensregelverket for pensjonsforetak ikke er harmonisert i EØS, vil det kunne oppstå situasjoner der norske pensjonsordninger overdras til foretak som har svakere finansiell stilling enn det som er tillatt etter norsk rett og at dette øker risikoen for at pensjonsrettighetene kommer under press. For å bidra til å ivareta interessene til medlemmene i slike pensjonsordninger, foreslår Finanstilsynet blant annet at slik grensekryssende overdragelse skal forutsette krav om tilslutning fra to tredjedeler av medlemmene i pensjonsordningen.

Finans Norge deler Finanstilsynets bekymring knyttet til grensekryssende overdragelse av pensjonsordninger til markeder med mindre robuste soliditetsregelverk. I tillegg ønsker vi å påpeke at det vil kunne medføre en konkurranseulempa for norske pensjonsleverandører at norske pensjonsordninger kan overdras til utenlandske pensjonskasser med lempeligere kapitalkrav enn det som gjelder i Norge. Konsekvensene av dette må utredes nærmere.

6. Avsluttende kommentar

Det er som nevnt uheldig at Finanstilsynets forslag ikke beskrives i et fullstendig bilde, og dette gjør det vanskelig å kommentere på konsekvensene av forslaget i sin helhet.

Vi bemerker at det generelt er en gjennomgående svakhet ved forslag til nye informasjonskrav innen forsikring at det ikke gjøres en helhetlig vurdering av gjeldende informasjonskrav med sikte på å legge til rette for å sikre at forbruker får god, helhetlig og relevant informasjon. Etter vår vurdering bør det derfor tas et initiativ til i større grad å samle generelle bestemmelser vedrørende informasjonskrav i regelverket, for å sikre bedre oversikt og konsistens i regelverket.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Stefi Kierulf Prytz
direktør
Livsforsikring og pensjon